

Förebyggande arbete mot sexuellt våld

**UPPSALA TJEJ-
OCH TRANSJOUR**

Backar alltid, backar aldrig.

Agendan

- Uppsala tjej- och transjour
- Utgångspunkter
- Hur vi jobbar med vuxna
- Hur vi jobbar med ungdomar
- Resultat
- Önske-/kravlista
- Frågor

**UPPSALA TJEJ-
OCH TRANSJOUR**

Backar alltid, backar aldrig.

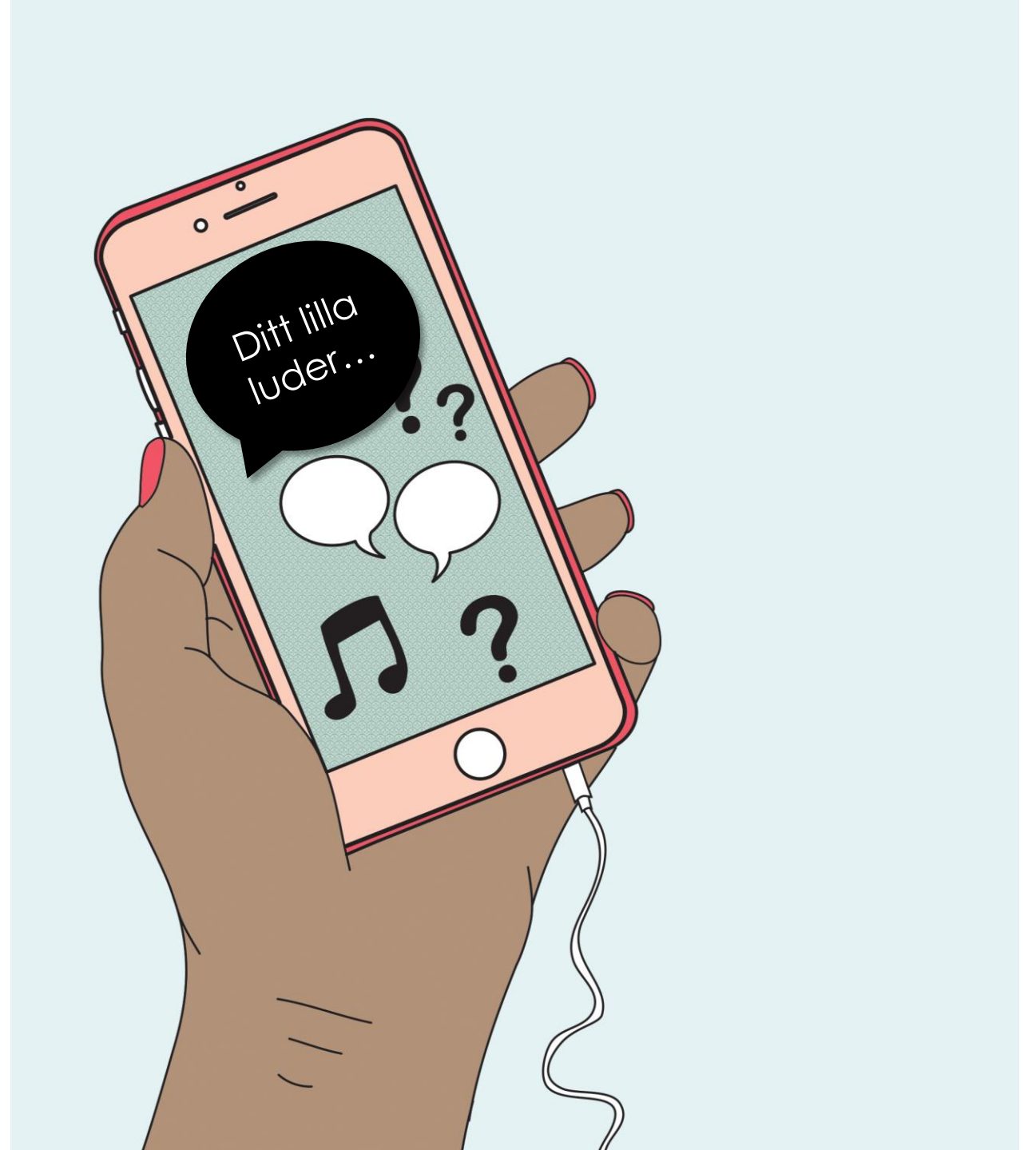
Utgångspunkter

- Genus- och maktanalys
- Skulden ligger hos förövaren
- Bredda perspektivet
- Bemötande
- Förhindra övergrepp
– stärka utsatta
- Jämställdhet – jämlikhet
- Feminism

Sexuella trakasserier – arbete med vuxna

- Lärarstudenter, skolpersonal, fritidsledare
- Föreläsning och caseworkshop
- Grundläggande kunskap
- Skolans ansvar
- Fokus: **HUR**
 - Konkreta verktyg och exempel
 - Metodmaterial

Händelse

Exempel

Tafsningar, att röra någon på ett sätt som den inte gillar

... trycka sig mot någon, smeka/greppa någon över någon del av kroppen, dra ner byxor och underkläder på någon

Blickar, visslingar, kommentarer om utseende

... klä av någon med blicken, stirra på en kroppsdel på någon (t.ex. kön, bröst, rumpa)

Kalla någon sexuella saker som den inte gillar

... hora, bög, lebb, slampa, madrass, player

Sexuellt kroppsspråk

... blåsa på någon, juckrörelser, slicka sig om munnen, sugakuk/slickafitta-gester

Händelse

Exempel

Skicka sms, chatta eller prata om sex till någon som inte gillar det

... dick pics, bröstbilder, sexförslag (skriva vad man vill göra sexuellt med någon)

Sprida sexuella rykten

... hora, slampa, madrass, player, bög, lebb

Visa sig själv på ett sexuellt sätt för någon som inte vill det

... blotta sig, onanera framför någon, via en webbkamera

Skämta om sex på ett kränkande sätt

... tjejer duger bara till att suga kuk, bögskämt

Sexuella bilder

... ta bilder på någon och sprida bilden mot dens vilja, visa eller sätta upp bilder som känns obehagliga för andra – t.ex. porrbilder

Men huuur då?

- **STEG 1** – vad du som individ kan göra
- **STEG 2** – på organisationsnivå
- **STEG 3** – långsiktigt förebyggande arbete

Steg 1 – individ

- Våga säga ifrån
 - Var rak, tydlig, benämnen det
- Mothugg? ”Bara ett skämt!”
- Bra om tysta massan hör

”Det där du sa/gjorde är inte okej – det är sexuella trakasserier och är både olagligt och helt oacceptabelt på den här skolan. Det får inte hända igen. Jag rapporterar alltid när jag ser/hör sexuella trakasserier och det kommer jag göra nu också.”

Yngre barn: ”Stopp! Så får du inte göra. Det är inte okej att göra så. Hen bestämmer över sin kropp och du får inte göra saker med hens kropp som hen inte vill.”

”Vad du menade med det där spelar ingen roll – det relevanta är vad den som utsätts uppfattar det som. Precis som om du slår någon så spelar det ingen roll att du bara skojar – det gör ändå lika ont att bli slagen.”

Jobba vidare

- ”Jag kommer inte acceptera kränkningar” alt.
Jobba med kroppslig integritet
 - Definiera, exemplifiera, vet att det är vanligt, upplevelsen räknas
 - Lär små barn gränser kring sin egen och andras kroppar
- Gå vidare med eleven som utsatt andra
 - Samtal, själv berätta, byt perspektiv, reflektera över konsekvenser
 - Litet barn? Tips i annat material!
- Ryktesspridning
 - Verktyg för att stoppa rykten – berätta inte vidare, gå inte igång, ifrågasätt

Bemötande

- Att ifrågasätta upplevelsen och skuldbelägga

- "Är du säker på att hen gjorde så?"
- "Vad gjorde du för att stoppa det?"
- "Visade du tydligt att du inte ville?"
- "Sa du ifrån ordentligt?"

- Be istället personen berätta själv vad som hände
 - Ställ frågor som "Berätta mer om vad som hände då?"
 - "Hur kändes det för dig?"

- Mindre barn: Skambelägg inte sexualiteten

Tystnaden

Några killar står och hänger och snackar vid biljardbordet. När en tjej går förbi tystnar killarna och kollar på henne. Hon skyndar förbi och när hon passerat skrattar de lite och fortsätter sedan att snacka. Hur hanterar du situationen?

Bögskämtet

Du sitter och snackar med några ungdomar samtidigt som ni pysslar lite. En av killarna har precis börjat göra ett armband och när de andra ungdomarna ser det så fnissar de lite och en säger: "Vaddå, är du bög eller?" Killen med armbandet blir stött och svarar "Nej, va fan, lägg ner". Hur hanterar du situationen?

Utvärderingsresultat

Lärarstudenter

- 125 personer
- 110 utvärderingar (88%)
- **93,5%** angav att de fått **konkreta verktyg** för att kunna bemöta sexuella trakasserier
- **87%** angav att det efter föreläsningen är större chans att de **ingriper mot sexuella trakasserier** när de sker

Skol- och fritidspersonal

- 163 personer
- 159 utvärderingar (97%)
- **74%** angav att de fått **konkreta verktyg** för att kunna bemöta sexuella trakasserier
- **76%** angav att det efter föreläsningen är större chans att de **ingriper mot sexuella trakasserier** när de sker

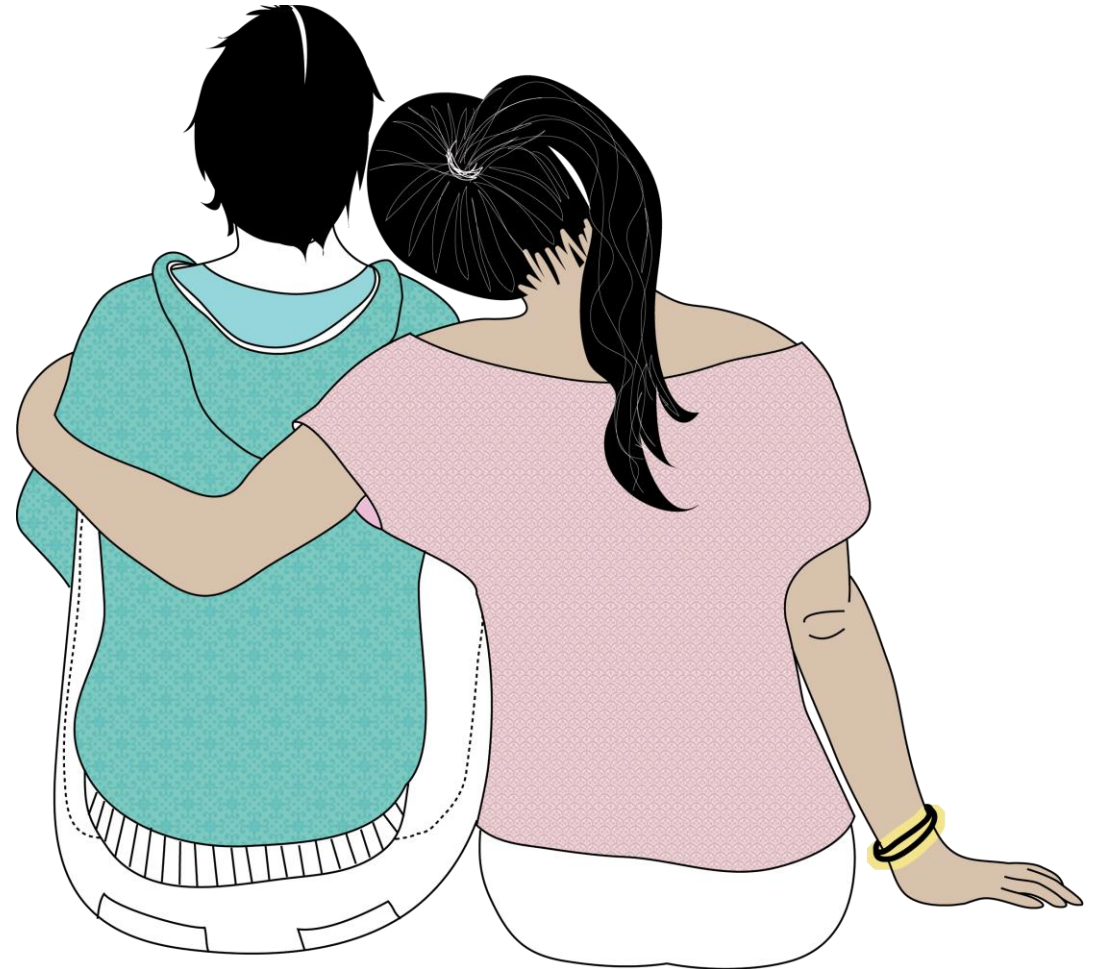
”Jag blir jättetaggad på att börja förändra”

”Superbra, superviktigt – borde vara en del av utbildningen!”

”Många konkreta exempel på åtgärder och mycket material att använda i undervisningen”

Ömsesidighet/sexuellt våld – arbete med ungdomar

- 9:or och gymnasieelever
- Klassvis 2 h interaktiv lektion
- Samtycke/ömsesidighet
- Sexuellt våld
- Innehåll
 - Övningar
 - Diskussioner
 - Kortfilmer
 - Fakta och information
 - Bemöta myter

Samtycke

- Att komma överens om **om, hur, när och var**
- Alla inblandade säger/visar att de vill
- Aktivt före och under sexet
- Kan alltid tas tillbaka

”Ett nej är ett nej”

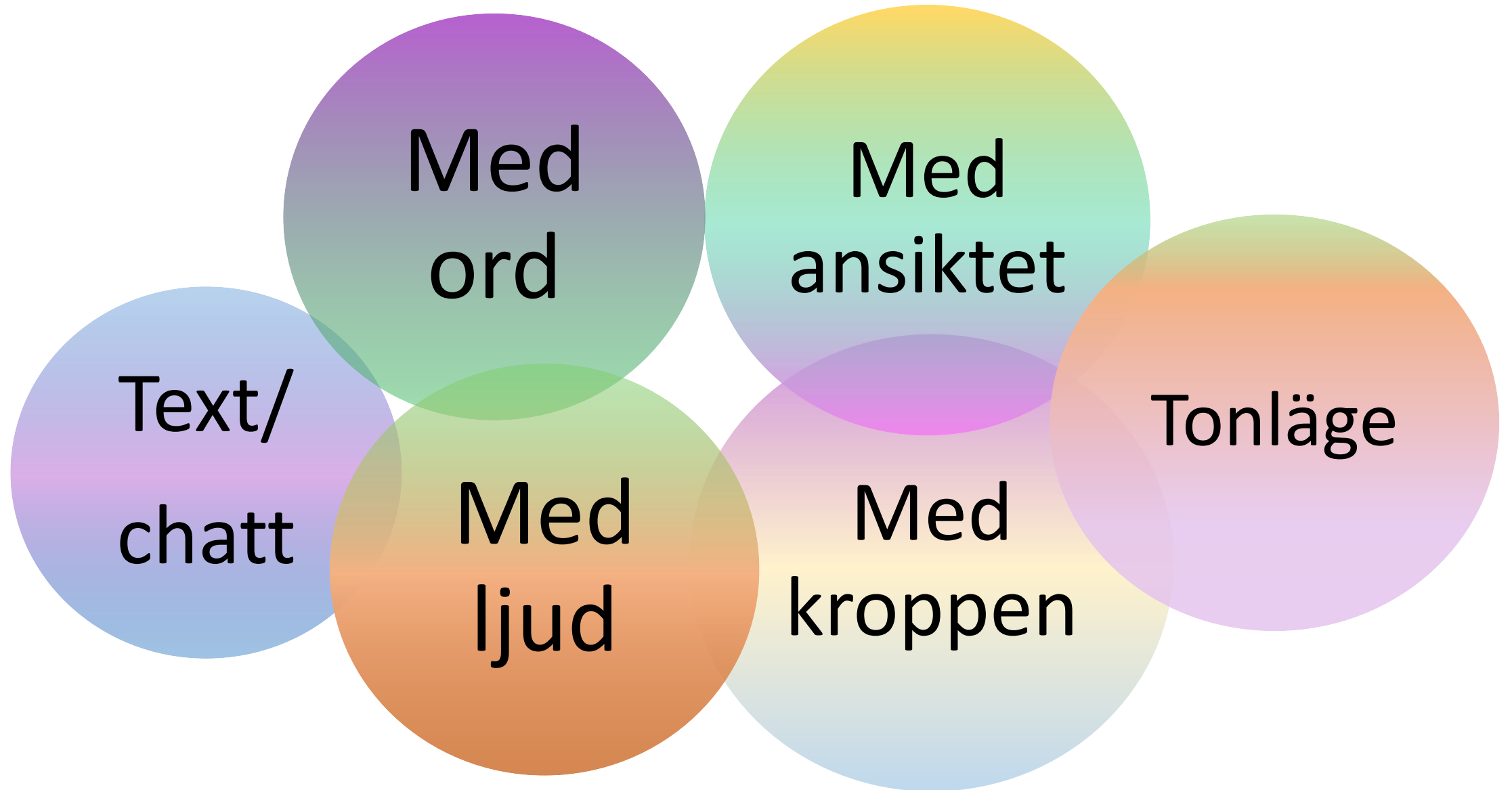
*Borde vara:
Allt som inte är ett ja
är ett nej.*

♥ Ömsesidighet ♥

- **Samtycke, samspel och bra-känsla**
- **Före, under, efter**
- Att ha sex för att man vill det
- Vid press eller tjat finns ingen bra-känsla
- Ansvar för att inte gå över någon annans gränser
- Om något känns fel **är det alltid okej att avbryta**

Hur visar man ja eller nej

Kommunikation

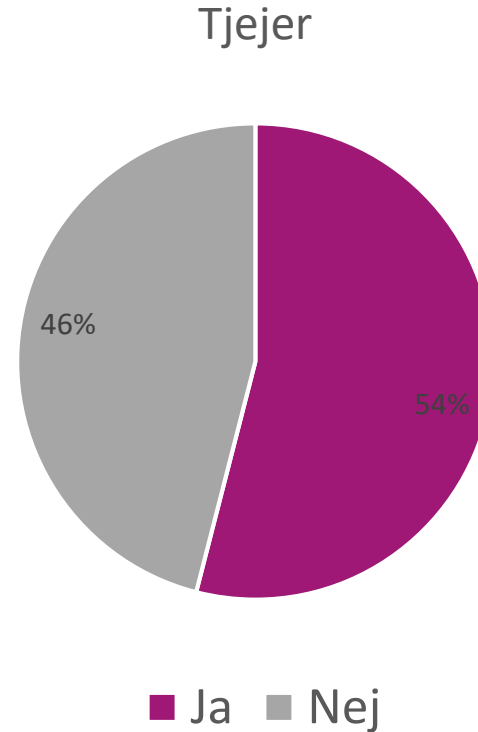
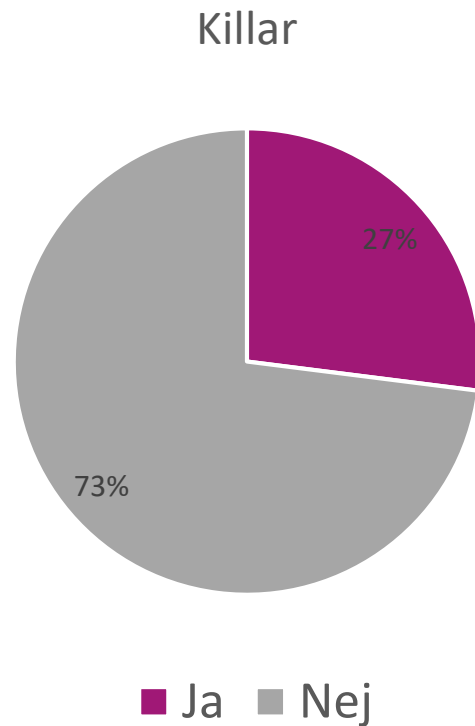
Samtycke

Bra-känsla

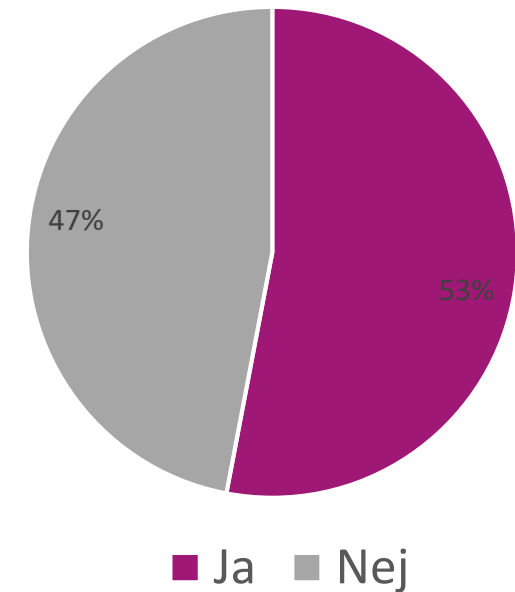
Ömsesidighet

A diagram illustrating the components of reciprocity. On the left, three rectangular boxes are stacked vertically: a dark grey box at the top containing the word 'Kommunikation', a red box in the middle containing 'Samtycke', and a light pink box at the bottom containing 'Bra-känsla'. Three thin blue lines extend from the right side of each of these boxes towards a large, dark purple rectangular box on the right. This purple box contains the word 'Ömsesidighet' in white text, centered within it.

Erfarenhet av sexuella handlingar mot sin vilja

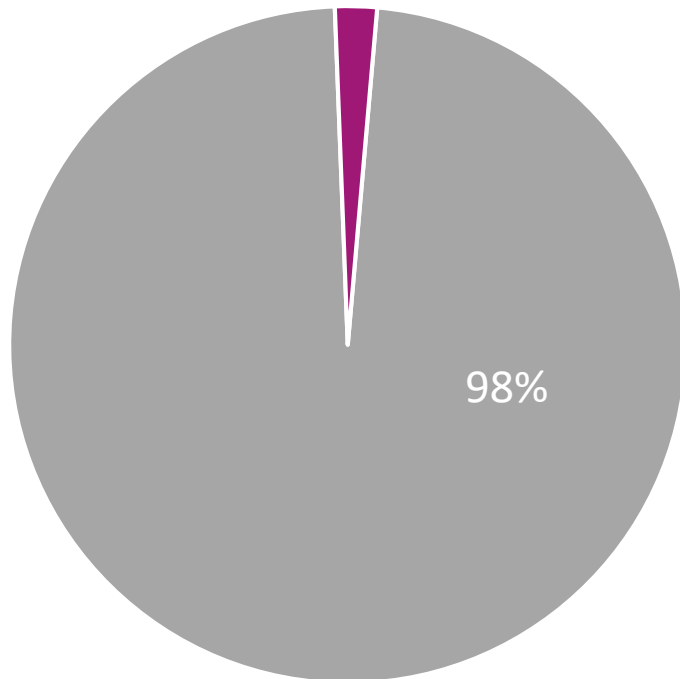

Personer som inte vill kategorisera sig utifrån kön

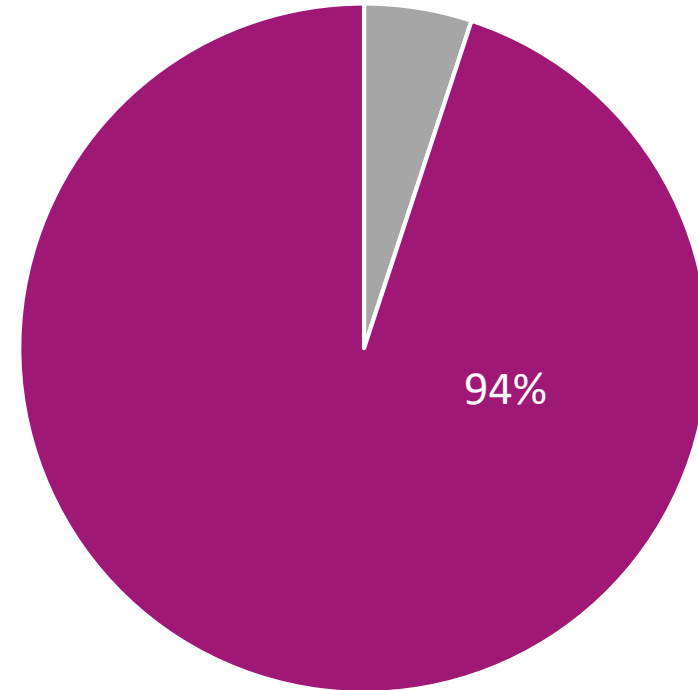
Anmälningssstatistik

Gärningspersoner

■ Män ■ Kvinnor

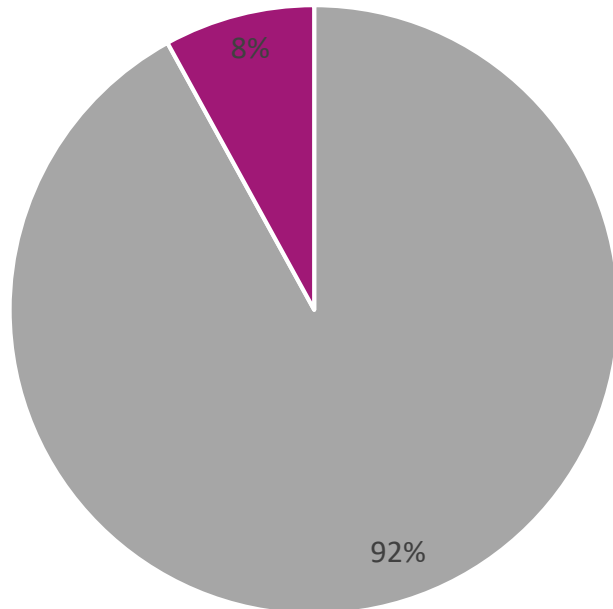
Utsatta

■ Män ■ Kvinnor

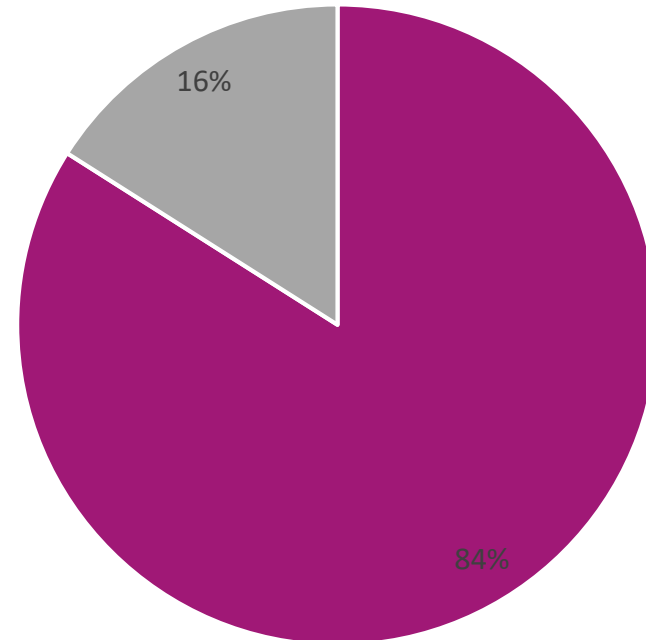
Nationella trygghetsundersökningen

Gärningspersoner

■ Män ■ Kvinnor

Utsatta

■ Kvinnor ■ Män

Vad förknippas med ordet våldtäkt?

Några vanliga reaktioner under övergrepp:

- Frozen fright - drabbar 7/10
- Väga risker mot varandra
- Fokusera på något annat

**Alla reagerar olika, det går inte att styra över hur man reagerar.
Reaktionen har inget att göra med om det var ett övergrepp eller inte
- Det är vad förövaren gör som avgör om det är ett övergrepp.**

Vanliga reaktioner efter ett övergrepp

- Ångest
- Tomhetskänslor
- Koncentrationssvårigheter
- Sömnproblem
- Skuld/skam
- Självhat
- Ilska
- Svårt med relationer/tillit
- Alla reagerar olika – reaktionen efter övergreppet säger ingenting om övergreppet
- Reaktionen kan komma direkt eller efter veckor, månader, år.

Vad kan du göra för att
hjälpa och stötta någon
som blivit utsatt?

Utvärderingsresultat

Sedan starten hösten 2015: **2359 elever**

Under **2017: 1329 elever**

- 1257 utvärderingar (95%)
- **71%** angav att lektionen var **mycket bra**
- **72%** angav att de fått kunskap om hur man **inhämtar samtycke**
- **79%** angav att de fått kunskap om var **gränsen för övergrepp går**

"Det är jättebra att ni kommer runt till skolor, detta är vad som behövs för att motverka våldtäktskulturen"

"Det blev inte "stelt" fast det är ett ganska känsligt ämne, bra stämning."

"Lektionen var väldigt tydlig och man fattade lätt. Tidigare visste jag inte så mycket om t.ex. lagarna och gränsen för sexuella övergrepp"

Önske-/kravlista

Tack för mig! Frågor?

www.uppsalattj.se

info@uppsalattj.se / boka@uppsalattj.se

Följ oss gärna på
[@uppsalatjeochtransjour](https://www.instagram.com/uppsalatjeochtransjour)